

جنبه‌های روانی بارداری به روش رحم جایگزین در زنان میزبان

زهرا فضل‌ی خلف (M.A.)^۱، عبدالله شفیع‌آبادی (Ph.D.)^۲، مجید ترحمی (M.D.)^۱

۱- مرکز تحقیقات بیوتکنولوژی تولیدمثل، پژوهشکده فن‌آوری‌های نوین علوم پزشکی جهاددانشگاهی- ابن‌سینا، تهران، ایران.

۲- گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: بارداری با استفاده از رحم جایگزین برای زنانی که به دلیل مشکلات پزشکی، به‌خصوص نداشتن رحم، قادر به بارداری نیستند روشی انتخابی است. این روش درمانی به آنها کمک می‌کند تا بتوانند فرزند بیولوژیک خود را داشته باشند. این روش در هنگام از دست دادن رحم، سقط مکرر، شکست مکرر IVF و شرایط خاص پزشکی مورد استفاده قرار می‌گیرد و یکی از موارد چالش برانگیز در حیطه درمان‌های کمک باروری است. با توجه به لزوم بررسی جنبه‌های مختلف استفاده از این روش، هدف از انجام این مطالعه بررسی مروری مطالعات انجام شده در مورد رحم جایگزین، تجارب روانی مادران میزبان جنین، مشکلات و مسائل مرتبط با استفاده از این روش در زندگی زناشویی، روابط اجتماعی و خانوادگی زنان میزبان جنین بود.

روش بررسی: این مقاله با مرور مطالعات صورت گرفته طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۷ میلادی نگاشته شد.

بحث: مطالعات انجام شده نشان می‌دهد تحویل جنین به زوج صاحب نوزاد پس از زایمان ممکن است موجب بروز اضطراب در مادر میزبان شود و مشکلات روانی ایجاد نماید. زنانی که پس از زایمان، نوزاد را تحویل می‌دهند در معرض خطر افسردگی پس از زایمان و احساس خشم و گناه هستند. از طرفی ممکن است زن میزبان جنین، به دلیل نیاز مالی به وجه توافق شده برای پرداخت از سوی زوج صاحب نوزاد، بدون آگاهی از جنبه‌های مختلف مسئله، اقدام به این عمل نماید. مسئله مهم دیگر این است که وارد شدن در این روش درمانی ممکن است اثرات نامطلوبی بر همسر و فرزندان زن میزبان جنین باقی‌گذارد و زندگی خانوادگی او را تهدید کند. آگاهی کامل همسر و مادر میزبان و حمایت کامل او در حین بارداری از اهمیت فراوانی برخوردار است. از طرفی، مطالعات دیگر نشان می‌دهد که براساس تجربه زنان میزبان و همچنین زوج صاحب جنین، مشکل حاد روانی در استفاده از این روش وجود ندارد و میزان افسردگی پس از زایمان هم بیشتر از بارداری طبیعی نمی‌باشد. لذا به نظر می‌رسد با انجام مشاوره‌های دقیق و حمایت یک تیم تخصصی، بسیاری از زنان می‌توانند این دوران را به‌صورت یک تجربه کاملاً مثبت سپری نمایند.

نتیجه‌گیری: با توجه به مسائل فوق، بارداری به روش رحم جایگزین باید به عنوان تجربه‌ی روانی پرخطری تلقی شود. مشاوره کامل و دقیق و دادن اطلاعات کافی قبل از ورود به مراحل درمان، حین بارداری و پس از آن، به مادر میزبان جنین و زوج صاحب نوزاد دارای اهمیت فراوانی است.

کلید واژگان: درمان‌های کمک باروری، رحم جایگزین، مادر میزبان جنین، تجارب روانی، مشاوره ناباروری.

مسئول مکاتبه: زهرا فضل‌ی خلف (M.A.)، پژوهشکده فن‌آوری‌های نوین علوم پزشکی جهاددانشگاهی- ابن‌سینا، دانشگاه شهید بهشتی،

اوین، تهران، ایران.

پست الکترونیک: zfazli@avicenna.ac.ir